

Szerkesztői bevezetés

A József Attila Kör szervezésében 2006. október 6–7-én került sor a 14. JAK Tanulmányi Napokra, amelynek ezúttal is a Petőfi Irodalmi Múzeum adott otthont. A kétnapos konferencia idén a „Filozófia és irodalom” címet viselte, s tizenkilenc előadást hallgathattak meg az érdeklődők. A konferencián nem csupán előzetesen felkért előadók kaptak lehetőséget a szereplésre: a beérkezett többtucat pályázat közül annak alapján állítottuk össze a konferencia programját, hogy a tervezett előadások mennyire tarthatnak számot mind a filozófusok, mind az irodalmárok érdeklődésére.

Elsődleges célunk ugyanis az volt, hogy elősegítsük a szakmai párbeszéd kialakulását a filozófia és az irodalomtudomány, irodalomkritika művelői között. A rendszerváltás után a hazai irodalomtudomány és filozófia részben párhuzamosan fejlődött: korábban nem ismert (vagy legalábbis háttérbe szorított) hagyományok, mozgalmak, irányzatok jelentek meg; „iskolák”, tudományos és kritikai műhelyek alakultak. Noha az irodalomtudományra részben ugyanazok az életművek és irányzatok (dekonstrukció, hermeneutika, fenomenológia) hatottak, mint amelyek a filozófiára, a két szakma képviselői között, némely kivételtől eltekintve, nem alakult ki rendszeres párbeszéd. Másrészt viszont egyre népszerűbbé váltak olyan filozófiai irányzatok is, gondoljunk csak elsősorban az analitikus filozófia néven ismert hagyományra, amelyek mind ez idáig nem hatottak megtermékenyítően az irodalomtudomány szakmai tevékenységére.

Irodalom és filozófia kapcsolata régi témája az irodalomról való gondolkodásnak, és noha az elmúlt pár ezer év során számtalan különböző elgondolás született a kapcsolat természetéről, a kortárs magyar irodalmi életben mind ez idáig nem került sor az irodalom és a filozófia viszonyával kapcsolatos problémák rendszeres megvitatására. (Utoljára talán a „szövegirodalom” nagy hulláma idején, vagy a rossz emlékű „kritikavita” során fogalmazódtak meg az irodalom és a filozófia kapcsolatára vonatkozó kérdések, ám a magyar irodalmi-irodalomtudományos gondolkodás adós maradt az átgondolt és megnyugtató válaszokkal.)

Aki jelen volt a tavaly őszi rendezvényen, saját szemével láthatta: a vágyott *sokszereplős* párbeszéd elindult. Irodalomtörténészek, kritikusok, kontinentális filozófiával foglalkozó szakemberek és analitikus filozófusok két napon keresztül vitatták az elhangzott előadások állításait és gondolatmenetét, nagyszámú érdeklődő jelenlétében és közreműködésével.

A *Világosság* jelen száma az előadások szerkesztett szövegét tartalmazza. (Sajnos nem az összes elhangzott előadás szövegét: néhányan végül nem öntötték tanulmányformába az előadásukat.) Tervezzük, hogy a konferencia anyagát – esetleg újabb tanulmányokkal bővítve és az egyes előadásokat a terület magyarországi szakértőinek kommentárjaival ellátva – önálló kötet formájában is megjelentetjük, amely a JAK-füzetek sorozatban fog napvilágot látni. Köszönjük a Petőfi Irodalmi Múzeumnak, hogy otthont adott a rendezvénynek, s különösen Havas Juditnak, hogy segítségünkre volt a szervezés során. És, természetesen, köszönjük a *Világosságnak*, hogy vállalkozott a konferencia anyagának együttes közzülésére.

Bárány Tibor és Rónai András